

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 39/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. decembra 2018 v pléne zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Jany Laššákovej, Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Dany Benešovej, Budovateľská 12, Zavar, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Juraj Seitz s. r. o., Moyzesova 36, Košice, v mene ktorej koná advokát Mgr. Juraj Seitz, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu a poslancov obecného zastupiteľstva a proti výsledku volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Zavar konaných 10. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Dany Benešovej o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2018 doručená sťažnosť Ing. Dany Benešovej (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu a poslancov obecného zastupiteľstva a proti výsledku volieb starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Zavar konaných 10. novembra 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bol kandidátkou na starostku obce Zavar a kandidátkou na poslankyňu Obecného zastupiteľstva obce Zavar. Sťažovateľka vo volebnom obvode Zavar 10. novembra 2018 v rámci volieb na starostu obce Zavar získala 327 hlasov z celkového počtu oprávnených voličov 1 708, resp. z 920 hlasov z celkového počtu voličov zúčastnených na voľbách, t. j. viac ako 10 %. Sťažovateľka vo volebnom obvode Zavar 10. novembra 2018 v rámci volieb do Obecného zastupiteľstva obce Zavar získala 284 hlasov z celkového počtu oprávnených voličov 1 708, resp. z 920 hlasov z celkového počtu voličov zúčastnených na voľbách, t. j. viac ako 10 %.

2.1 Sťažnosť sťažovateľky smeruje proti úspešnému kandidátovi na starostu a poslancu Obecného zastupiteľstva obce Zavar Bc. Lukášovi Sochorovi – zvolený starosta a poslanec obecného zastupiteľstva (547 hlasov vo voľbách starostu a 471 hlasov vo voľbách poslancov), ako aj proti týmto úspešným kandidátom a zvoleným poslancom Obecného zastupiteľstva obce Zavar: Ing. Miroslav Roman (521 hlasov), Ing. Martin Dobrovodský (369 hlasov), PaedDr. Zuzana Moncmanová, PhD. (338 hlasov), Ľubomíra Dobrovodská (331 hlasov), Daniel Turanský (330 hlasov), Juraj Šottník (306 hlasov), Ing. Eleonóra Malovcová (304 hlasov), Peter Stúpala (299 hlasov).

3. Námietky sťažovateľky možno na základe obsahu sťažnosti rozdeliť na dve časti:

3.1 Námiетка pochybenia okrskovej volebnej komisie pri sčítaní hlasov

3.1.1 Sťažovateľka uvádza, že podľa vyjadrenia zapisovateľky okrskovej volebnej komisie č. 1 [REDACTED] jednu z dvojíc pre sčítanie hlasov v okrskovej volebnej komisii č. 1 tvorili [REDACTED] a [REDACTED], ktoré sú v priamom príbuzenskom vzťahu s kandidátmi do obecného zastupiteľstva Jurajom Šottníkom a Ing. Eleonórou Malovcovou. [REDACTED] je sestrou kandidáta Juraja Šottníka. Kandidátka Ing. Eleonóra Malovcová je rodená Šottníková a je sestrou otca [REDACTED] a kandidáta Juraja Šottníka. [REDACTED] je sesternica Ing. Eleonóry Malovcovej.

3.1.2 Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že podľa vyjadrenia zapisovateľiek oboch okrskových volebných komisií [REDACTED] a [REDACTED] v žiadnej z okrskových

volebných komisií nebola vykonaná krížová a ani žiadna iná kontrola sčítania odovzdaných hlasov voličov a posúdenia platnosti hlasovacích lístkov, a to napriek tomu, že zákon Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 346/1990 Zb.“) v § 37 ods. 4 ukladá predsedovi okrskovej volebnej komisie kontrolovať správnosť sčítania hlasov.

3.1.3 Sťažovateľka uvádza, že podľa vyjadrenia zapisovateľky miestnej volebnej komisie [REDAKOVANÉ] si miestna volebná komisia síce vyžiadala od okrskových volebných komisií volebné spisy, ale kontrolu sčítavania hlasov nevykonala.

3.1.4 Sťažovateľka napáda voľby na starostu obce Zavar, uvádza podozrenie na porušenie § 37 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb., a teda nesprávne sčítanie hlasov, čo mohlo mať vplyv na výsledok volieb a rozhodnutie miestnej volebnej komisie o zvolenom kandidátovi na starostu obce Zavar. Sťažovateľka napáda voľby do Obecného zastupiteľstva obce Zavar, uvádza podozrenie na porušenie § 37 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb., a teda nesprávne sčítanie hlasov, čo mohlo mať podľa jej slov vplyv na výsledok volieb a rozhodnutie miestnej volebnej komisie o zvolených kandidátoch do Obecného zastupiteľstva obce Zavar

3.1.5 Na základe uvedeného tým, že v oboch okrskových volebných komisiách vo volebnom obvode Zavar podľa mienky sťažovateľky v rozpore s § 37 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. nedošlo k uskutočneniu kontroly sčítania hlasov, nie je podľa názoru sťažovateľky možné považovať:

- priebeh volieb na starostu, resp. volieb do obecného zastupiteľstva za ústavný a zákonný;
- výsledky volieb na starostu, resp. volieb do obecného zastupiteľstva za ústavné a zákonné;
- výsledky volieb na starostu, resp. volieb do obecného zastupiteľstva za prejav skutočnej vôle voličov zúčastnených na voľbách.

3.1.6 Už uvedené podľa presvedčenia sťažovateľky ešte viac umocňuje skutočnosť, že sčítavanie hlasov (bez ďalšej kontroly) v okrskovej volebnej komisii č. 1 bolo

uskutočňované aj rodinnými príslušníkmi kandidátov Juraja Šottníka a Ing. Eleonóry Malovcovej, ktorí boli zvolení do Obecného zastupiteľstva obce Zavar.

3.2 Účasť zapisovateľky pri sčítaní hlasov

3.2.1 Sťažovateľka taktiež namieta, že okrem už uvádzaného nevykonania kontroly sčítania hlasov došlo v priebehu volieb aj k porušeniu § 11a ods. 1 v spojení s § 37 a § 38 zákona č. 346/1990 Zb., keď sčítanie hlasov vo voľbách na starostu obce Zavar, resp. vo voľbách do Obecného zastupiteľstva obce Zavar bolo osobne vykonávané aj zapisovateľkami oboch okrskových volebných komisií. Zapisovateľ volebnej komisie je podľa sťažovateľky technickým pracovníkom, a nie členom volebnej komisie, ktorý by bol oprávnený zúčastniť sa sčítania hlasov. Aktívne zapojenie zapisovateľa volebnej komisie do sčítavania hlasov je podľa sťažovateľky hrubým porušením § 37 a § 38 zákona č. 346/1990 Zb., ktoré môže ovplyvniť nestrannosť volebnej komisie pri takom dôležitom úkone, akým je sčítavanie hlasov, a mať tak vplyv na dosiahnuté výsledky volieb.

3.2.2 Prezentovaný názor podľa sťažovateľky podporuje v tomto smere aj nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 89/2011.

4. Sťažovateľka navrhla vydať tento nález:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlasuje voľby za starostu obce Zavar, ktoré sa konali dňa 10.11.2018 za neplatné.

Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlasuje voľby do obecného zastupiteľstva obce Zavar, ktoré sa konali dňa 10.11.2018 za neplatné.

Alternatívne

Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku volieb starostu obce Zavar v časti zvolenia za starostu obce Zavar p. Lukáša Sochora, bytom [REDAKOVANÉ] vo voľbách zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešovic, trvalo bytom [REDAKOVANÉ], narodenú [REDAKOVANÉ] za riadne zvoleného starostu obce Zavar.

Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku volieb do obecného zastupiteľstva obce Zavar v časti zvolenia za poslanca obecného

*zastupiteľstva obce Zavar p. Ing. Miroslava Romana, bytom [REDACTED]
vo voľbách zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešovic, trvalo bytom [REDACTED]
[REDACTED], narodenú [REDACTED] za riadne zvoleného poslanca obecného zastupiteľstva
obce Zavar.*

*Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku
volieb do obecného zastupiteľstva obce Zavar v časti zvolenia za poslanca obecného
zastupiteľstva obce Zavar p. Bc. Lukáša Sochora, bytom [REDACTED]
vo voľbách zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešovic, trvalo bytom [REDACTED]
[REDACTED], narodenú [REDACTED] za riadne zvoleného poslanca obecného zastupiteľstva
obce Zavar.*

*Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku
volieb do obecného zastupiteľstva obce Zavar v časti zvolenia za poslanca obecného
zastupiteľstva obce Zavar p. Ing. Martina Dobrovodského, bytom [REDACTED]
vo voľbách zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešovic, trvalo bytom [REDACTED]
[REDACTED], narodenú [REDACTED] za riadne zvoleného poslanca obecného zastupiteľstva
obce Zavar.*

*Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku
volieb do obecného zastupiteľstva obce Zavar v časti zvolenia za poslanca obecného
zastupiteľstva obce Zavar p. PaedDr. Zuzanu Moncmanovic, PhD, bytom [REDACTED]
[REDACTED] vo voľbách zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešovic, trvalo bytom [REDACTED]
[REDACTED], narodenú [REDACTED] za riadne zvoleného poslanca obecného
zastupiteľstva obce Zavar.*

*Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku
volieb do obecného zastupiteľstva obce Zavar v časti zvolenia za poslanca obecného
zastupiteľstva obce Zavar p. Ľubomíru Dobrovodskú, bytom [REDACTED]
vo voľbách zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešovic, trvalo bytom [REDACTED]
[REDACTED], narodenú [REDACTED] za riadne zvoleného poslanca obecného zastupiteľstva
obce Zavar.*

*Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku
volieb do obecného zastupiteľstva obce Zavar v časti zvolenia za poslanca obecného
zastupiteľstva obce Zavar p. Daniela Turanského, bytom [REDACTED]*

vo voľbách zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešová, trvalo bytom [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ], narodenú [REDAKOVANÉ] za riadne zvoleného poslanca obecného zastupiteľstva
obce Zavar.

Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku
volieb do obecného zastupiteľstva obce Zavar v časti zvolenia za poslanca obecného
zastupiteľstva obce Zavar p. Juraja Šottníka, bytom [REDAKOVANÉ] vo voľbách
zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešová, trvalo bytom [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ], narodenú [REDAKOVANÉ] za riadne zvoleného poslanca obecného zastupiteľstva obce
Zavar.

Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku
volieb do obecného zastupiteľstva obce Zavar v časti zvolenia za poslanca obecného
zastupiteľstva obce Zavar p. Ing. Eleonóru Malovcovú, bytom [REDAKOVANÉ]
vo voľbách zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešová, trvalo bytom [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ], narodenú [REDAKOVANÉ] za riadne zvoleného poslanca obecného zastupiteľstva
obce Zavar.

Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodnutie miestnej volebnej komisie o výsledku
volieb do obecného zastupiteľstva obce Zavar v časti zvolenia za poslanca obecného
zastupiteľstva obce Zavar p. Petra Stúpala, bytom [REDAKOVANÉ] vo voľbách
zrušuje a vyhlasuje p. Ing. Danu Benešová, trvalo bytom [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ], narodenú [REDAKOVANÉ] za riadne zvoleného poslanca obecného zastupiteľstva obce
Zavar.“

II.

5. Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd
rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z.
o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho
sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd
návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento
zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

Podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

Podľa § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť proti výsledku volieb do orgánu miestnej samosprávy môže podať aj protikandidát, ktorý získal aspoň 10 % hlasov. Sťažnosť môže podať aj najmenej 10 % voličov príslušného volebného obvodu; k sťažnosti musia byť pripojené podpisy a adresy týchto občanov.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí obsahovať vyjadrenie sťažovateľa o tom, či napáda voľby na celom území Slovenskej republiky, alebo len v určitom volebnom obvode; kandidát môže napádať len zvolenie iného kandidáta vo svojom volebnom obvode.

Podľa § 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí obsahovať dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov.

Podľa § 60 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí obsahovať údaje a dôkazy o tom, že sťažovateľ je oprávneným navrhovateľom podľa § 59 zákona o ústavnom súde; to neplatí v prípade navrhovateľov uvedených v § 18 písm. a) až e) zákona o ústavnom súde

Podľa § 60 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 zákona o ústavnom súde musí obsahovať návrh na rozhodnutie vo veci podľa § 63 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.

6. Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta nezákonnosť a neústavnosť volieb starostu obce a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Zavar uskutočnených 10. novembra 2018. Svoju sťažnosť smeruje aj proti výsledku uvedených volieb.

6.1 Ťažiskovými argumentmi sťažovateľky sú (i) námietka pochybenia okrskovej volebnej komisie pri sčítaní hlasov a (i) námietka účasti zapisovateľiek na sčítavaní hlasov vo volebných komisiách.

III.1 Všeobecne k významu samosprávy

7. Možnosť ľudí obývajúcich určitú oblasť spravovať časť verejných vecí na municipálnej úrovni prostredníctvom svojich volených reprezentantov je neodmysliteľnou črtou rozvoja demokracie. Na vhodnosť (z pohľadu efektívnejšej správy vecí priamo sa dotýkajúcich obyvateľov určitej oblasti), dôležitosť (z pohľadu myšlienky decentralizácie) a legitímnosť (z pohľadu demokratizácie výkonu verejnej moci) správy časti verejných vecí na lokálnej úrovni (úrovni územnej samosprávy) kontinuálne poukazuje už desaťročia odborná spisba (porov. napr. MILL, J. S. *Considerations on representative government*. Londýn : Longman, Green, Longman, Roberts and Green, 1865. s. 111 a nasl.; SMITH, J. T. *Local self-government and centralization*. Londýn : John Chapman, 1851; z domácej novšej spisby porov. napr. OROSZ, L. – SVÁK, J. – BALOG, B. *Základy teórie konštitucionalizmu*. 2. vydanie. Bratislava : Eurokódex, 2012. s. 389 a nasl.). Na území dnešnej Slovenskej republiky legislatívna úprava územnej samosprávy s demokratickými črtami siaha desiatky rokov do minulosti, ako príklad možno uviesť rok 1849 (tzv. marcová ústava), resp. rok 1870, v ktorom bol prijatý zákonný článok XLII z roku 1850 o usporiadaní orgánov verejnej moci (v maďarskom origináli: 1870. évi XLII. törvénycikk a köztörvényhatóságok rendezéséről).

7.1 Slovenská republika sa ako demokratický právny štát prihlásila k myšlienke prenesenia správy časti verejných vecí na úroveň samosprávnu (územnú samosprávu). Tomu korešponduje ústavná úprava územnej samosprávy, konkrétne čl. 64 až čl. 71 ústavy. Základom územnej samosprávy je obec (čl. 64 ústavy). Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky združujúci osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt (čl. 64a ústavy). Orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce (čl. 69 ods. 1 ústavy). Správu časti verejných vecí na lokálnej samosprávnej úrovni (t. j. na úrovni obcí a samosprávnych krajov) obyvatelia realizujú najmä zastupiteľskou formou, t. j. voliči svoju moc v oblasti správy verejných vecí na samosprávnej úrovni nerealizujú priamo, ale prostredníctvom zvolených reprezentantov.

7.2 Z ústavnej úpravy územnej samosprávy teda vyplýva, že obec ako jednotka územnej samosprávy je nadaná verejnou mocou (porov. nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 6/2011 z 2. marca 2011; nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 1669/11 zo 7. mája 2013), pričom zdrojom tejto moci sú občania (resp. obyvatelia) s trvalým pobytom na jej území (čl. 64a ústavy). Z uvedeného plynie ďalšia konklúzia, v zmysle ktorej voľby do orgánov samosprávy obce sú prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci (porov. PL. ÚS 79/2011).

III.2 Všeobecne k voľbám do orgánov samosprávy

8. Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

8.1 Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98). Nie je tomu inak ani pri voľbách do orgánov samosprávy obcí.

8.2 So slobodnou súťažou politických síl prostredníctvom volieb však bytostne súvisia volebné podvody (*Fraudes électorales/Wahlbeeinflussungen*), ktoré boli vlastné už volebným procesom v štátoch predvojnovvej Európy koncom 19. a začiatkom 20. storočia (k tomu bližšie pozri JOACHIM, V. *Podvody volební a jejich vliv na platnost voleb*. Žižkov : Lad. Štorkán a Al. Jaroš, 1913. s. 4 a nasl.). Termínom „volebný podvod“ sa tu nemá na mysli iba skutok v rovine trestnoprávnej, ale akýkoľvek čin alebo skutok, ktorý je spôsobilý ohroziť alebo vylúčiť čistotu alebo slobodu volieb (ibid., s. 5).

8.3 V zmysle judikatúry ústavného súdu (a tiež podľa modernej teórie ústavného práva) sa uvedený termín transformuje na termín „volebné vady“, pričom voľby môžu byť spochybnené v zásade tromi spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (napr. úmyselne nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (napr. oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).

8.4 Je potrebné na tomto mieste upozorniť, že volebné vady sa v tomto štádiu konania neposudzujú podľa zásad súdnictva správneho, ale podľa zásad súdnictva volebného. Volebný výsledok sa zrušuje len vtedy, ak volebná vada mohla mať vplyv na celkové rozhodnutie voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných vád z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

III.3 Všeobecne k ochrane ústavnosti vo volebných veciach

9. Podstatou ochrany ústavnosti ústavným súdom vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov (resp. obyvateľov v prípade volieb do orgánov samosprávy obcí a vyšších územných celkov) v danom štáte, ktorí dosiahli istú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak možnosť uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo).

Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie (PL. ÚS 110/07, PL. ÚS 6/2011, PL. ÚS 65/2014).

9.1 V rámci ochrany ústavnosti vo volebných veciach môže ísť napr. o takú volebnú vadu, ktorá je spojená so samotnou ústavnosťou volieb, napríklad priama negácia výkonu aktívneho volebného práva (fyzické bránenie osobám v účasti na voľbách) alebo podstatný zásah do ústavnej koncepcie, podľa ktorej zloženie orgánov samosprávy obce má vyjadrovať vôľu obyvateľov obce majúcej úmysel tvoriť integrálnu súčasť personálneho substrátu územnej samosprávy (k tomu pozri PL. ÚS 68/2014) a pod.

III.4 Všeobecne k ochrane zákonnosti vo volebných veciach

10. Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (mutatis mutandis PL. ÚS 34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis PL. ÚS 21/94).

10.1 Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (porov. napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie zákona o voľbách vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel zákona o voľbách, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie zákona o voľbách, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (porov. napr. PL. ÚS 73/07).

10.2 S ohľadom na uvedené možno konštatovať, že vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť volebnej sťažnosti:

(i) protizákonnosť, t. j. porušenie zákonov týkajúcich sa volieb,

(ii) vzťah medzi touto protizákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta
a

(iii) intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

III.5 K námietke pochybenia okrskovej volebnej komisie pri sčítaní hlasov

11. Sťažovateľka v tejto časti uvádza podľa jej názoru dve pochybenia v procese sčítavania hlasov, a to (i) príbuzenské vzťahy medzi členmi okrskovej volebnej komisie a kandidátmi a (ii) nevykonanie krížovej a ani inej kontroly sčítania odovzdaných hlasov voličov a posúdenia platnosti hlasovacích lístkov. Sťažovateľka poukazuje na porušenie § 37 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb.

K príbuzenským vzťahom:

11.1 Nie po prvýkrát sa vo volebných sťažnostiach prejednávaných pred ústavným súdom v súvislosti s uskutočnenými voľbami objavuje námietka príbuzenských vzťahov medzi členmi volebnej komisie a kandidátmi posúdených namietajúcim ako volebná vada zapríčiňujúca neústavnosť alebo nezákonnosť volieb. Ústavný súd opakovane zaujal k tejto námietke v minulosti jasné stanoviská.

11.1.1 V uznesení sp. zn. PL. ÚS 60/2014 zo 17. decembra 2014, ktorým ústavný súd odmietol volebnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, uviedol: „Zákon o voľbách nevyklučuje z členstva vo volebnej komisii voličov na základe ich príbuzenského alebo iného vzťahu ku kandidátom na poslancov obecného (mestského) zastupiteľstva alebo na starostu (primátora) obce. Každý člen volebnej komisie je povinný vykonávať svoju funkciu nestranne, bez ohľadu na to, ktorého kandidáta na funkciu v orgánoch obce preferuje... Vzhľadom na to, že pri posudzovaní zákonnosti zriadenia volebnej komisie nemožno prihliadať na príbuzenské, resp. priateľské vzťahy členov volebných komisií

(PL. ÚS 86/2011), ústavný súd dospel k záveru, že dôvod, pre ktorý sťažovateľ voľby napáda, nie je v príčinnej súvislosti s namietanou zákonnosťou týchto volieb, a preto je jeho sťažnosť zjavne neopodstatnená.“

11.1.2 V uznesení sp. zn. PL. ÚS 56/2014 zo 28. januára 2015, ktorým ústavný súd meritórne zamietol volebnú sťažnosť, vyslovil: „Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že v súlade s § 14 zákona o voľbách zloženie okrskovej volebnej komisie s ohľadom na spôsob jej kreovania odráža spektrum politických strán zúčastnených na slobodnej súťaži politických síl v príslušných voľbách. Bližšia previazanosť jednotlivých kandidátov do orgánov samosprávy nielen s voličmi, ale i s členmi okrskových volebných komisií je prirodzeným javom, ktorý je odrazom miestnej úrovne, v rámci ktorej sú komunálne voľby realizované.“

11.1.3 V uznesení sp. zn. PL. ÚS 48/2014 zo 4. februára 2015, ktorým ústavný súd meritórne zamietol volebnú sťažnosť, vyslovil názor: „K uplatnenej námietke sťažovateľa, že v miestnej volebnej komisii boli príbuzní zvolenej starostky, starostka vo svojom vyjadrení uvedenú skutočnosť nepoprela, zároveň však poukázala na to, že medzi jednotlivými kandidátmi v napadnutých voľbách a členmi volebnej komisie boli rôzne príbuzenské väzby, k čomu ústavný súd zaujíma stanovisko, že v žiadnej obci nemožno príbuzenské väzby vylúčiť. Pre posúdenie tejto námietky sťažovateľa je rozhodujúce, či volebná komisia bez ohľadu na príbuzenské väzby bola kreovaná v súlade so zákonom o voľbách a či náležite plnila úlohy zverené jej týmto zákonom... Ústavný súd konštatuje, že miestna volebná komisia vytvorená z predstaviteľov 10 politických strán a hnutí predstavuje širokospektrálne politické zastúpenie a vytvára záruku pre zabezpečenie demokratických volieb v obci i kontroly nad ich vykonaním.“

11.1.4 Sumarizujúc dosiaľ uvedené námietky sťažovateľky a konštantnú judikatúru ústavného súdu, ústavný súd uvádza, že vo veci sťažovateľky nie je dôvod, prečo by sa mal odkloniť od dosiaľ zastávaného názoru alebo inak posúdiť relevantnosť námietky príbuzenských vzťahov medzi členmi volebnej komisie a kandidátmi. Aj v tomto prípade ústavný súd konštatuje, že výskyt príbuzenských vzťahov medzi členmi volebnej komisie (okrskovej alebo miestnej) a kandidátmi na starostu obce alebo poslancov obecného

zastupiteľstva je javom prirodzeným a vychádza jednak z historických súvislostí, ako aj súčasného samosprávneho členenia krajiny. Slovenská republika s relatívne malým počtom obyvateľov bola historicky skôr rurálnou krajinou (spôsobom života i vytváraním municipalít, čo sa týka ich veľkosti) a aj v súčasnej dobe existuje na Slovensku približne 2900 obcí, z toho 1100 obcí má do 500 obyvateľov, resp. približne 2400 obcí má do 2000 obyvateľov (pozri <http://statdat.statistics.sk>), čo nevyhnutne predpokladá výskyt rodinných či iných príbuzenských vzťahov v obci s malým počtom obyvateľov, a teda možno dôvodne (a logicky) predpokladať účasť obyvateľov vo volebných komisiách s príbuzenským vzťahom s kandidátmi v rámci volieb v týchto slabo obývaných obciach.

11.1.5 Ústavný súd preto k tejto námietke sťažovateľky uzatvára, že príbuzenský vzťah medzi členmi okrskovej volebnej komisie a kandidátmi na starostu obce alebo poslancov obecného zastupiteľstva sám osebe neznamena a nezapríčiňuje neústavnosť alebo nezákonnosť volieb. Ústavný súd hodnotí túto námietku sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.

K nevykonaniu krížovej a ani inej kontroly sčítania odovzdaných hlasov:

11.2 Aj námietka nevykonania kontrolného sčítavania hlasovacích lístkov pri sčítavaní hlasov vo voľbách nie je ústavnému súdu neznáma. Taktiež v tomto smere ústavný súd už v minulosti opakovane zaujal stanovisko.

11.2.1 Ústavný súd v uznesení sp. zn. PL. ÚS 20/2015 z 28. januára 2015, ktorou odmietol volebnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, uviedol: «Z citovaných ustanovení zákona o voľbách (bod 15) vyplýva, že označené ustanovenia zákona o voľbách, ale ani iné ustanovenia tohto zákona explicitne neustanovujú povinnosť okrskovej volebnej komisii, aby pri sčítavaní hlasovacích lístkov došlo k ich kontrolnému prepočítaniu. Z toho dôvodu v danej veci ani nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkami označených ustanovení zákona o voľbách a následne k porušeniu čl. 30 ods. 4 ústavy, podľa ktorého občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám... Ústavný súd ďalej poznamenáva, že sťažovateľky okrem toho, že namietajú metodický postup pri sčítavaní hlasovacích lístkov, ktoré zákon o voľbách ani neustanovuje, vo svojej sťažnosti vôbec

netvrdia, ale iba predpokladajú, že nesprávnou metodikou sčítavania hlasov „mohlo dôjsť“ k pochybeniu pri voľbách do orgánov územnej samosprávy obce Cinobaňa. A na prípadné pochybenie okrskovej volebnej komisie už vonkoncom neoznačujú dôkazy. Podozrenia sťažovateľiek sú potom založené iba na domnienke o nesprávnom výsledku volieb do miestneho zastupiteľstva obce Cinobaňa, preto ústavný súd, zohľadniac svoju judikatúru, konštatuje, že len nepodložené domnienky o nezákonnosti a neústavnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by boli vyhlásené voľby za neplatné, resp. by bol zrušený ich výsledok.»

11.2.2 Ústavný súd v uznesení sp. zn. PL. ÚS 33/2015 z 20. mája 2015, ktorou odmietol volebné sťažnosti ako zjavne neopodstatnené, k dotknutej problematike nevykonania kontrolného prepočítavania hlasovacích lístkov (hlasov) obsiahlejšie, jasne a jednoznačne uviedol: «Podľa § 37 ods. 4 zákona o voľbách, ktorého porušenie sťažovateľa namietajú, každý člen okrskovej volebnej komisie môže nazerať do hlasovacích lístkov. Predseda okrskovej volebnej komisie kontroluje správnosť sčítania hlasov. Uvedené zákonné ustanovenie neprikazuje predsedovi okrskovej volebnej komisie prerátať jednotlivé hlasy, ale dozrieť na správnosť zratúvania hlasov odovzdaných jednotlivým kandidátom. Preto tvrdenie, že došlo k porušeniu zákona o voľbách neprerátaním hlasov predsedníčkou okrskovej volebnej komisie č. 2, nemá oporu v zákone o voľbách a samo osebe nie je opodstatnené. Nad rámec je potrebné uviesť, že z príslušných ustanovení zákona o voľbách explicitne nevyplýva ani povinnosť okrskových volebných komisií, aby pri sčítavaní hlasovacích lístkov došlo k ich kontrolnému prepočítaniu. Navyše, sťažovateľa vôbec netvrdia, ale iba predpokladajú, že neprekontrolovaním hlasovacích lístkov „mohli byť“ medzi hlasmi pre zvoleného kandidáta aj hlasy iných kandidátov, avšak podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu len nepodložené domnienky o nezákonnosti a neústavnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by boli vyhlásené voľby za neplatné, resp. bol zrušený ich výsledok... Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že nie je povolaný na rekonštrukciu postupu, resp. posúdenie práce okrskových volebných komisií, ak všetci členovia dotknutej okrskovej volebnej komisie a jej zapisovateľ/ka podpísali zápisnicu o hlasovaní a voľbách starostu obce bez jedinej výhrady, čím jednoznačne osvedčili výsledky dosiahnuté vo voľbách.»

11.2.3 Z uvedenej judikatúry vyplýva, že nevykonanie kontrolného sčítavania hlasovacích lístkov pri sčítavaní hlasov vo voľbách nie je volebnou vadou a ani dôvodom pre uvažovanie o nezákonnosti alebo neústavnosti volieb. Prezentovaný záver je plne aplikovateľný na námietku sťažovateľky, ktorá je v tomto ohľade zjavne neopodstatnená.

11.2.4 K tomu ústavný súd odkazuje na zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/2014 Z. z.“) platný a účinný v čase konania volieb 10. novembra 2018.

11.2.5 Podľa § 183 zákona č. 180/2014 Z. z. „po vybratí hlasovacích lístkov z obálok okrsková volebná komisia rozdeľuje hlasovacie lístky osobitne pre voľby do obecného zastupiteľstva a osobitne pre voľby starostu obce. Potom zisťuje počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľby do obecného zastupiteľstva a osobitne pre voľby starostu obce. Výsledky uvádza v zápisnici o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku.“

Podľa § 186 zákona č. 180/2014 Z. z. „miestna volebná komisia zisťuje výsledky volieb na podklade zápisníc okrskových volebných komisií o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku. Ak vzniknú pochybnosti o údajoch uvedených v zápisnici, má právo vyžiadať si od okrskovej volebnej komisie vysvetlivky a iné informácie; zjavné chyby opravuje po dohode s okrskovou volebnou komisiou sama, inak požiada okrskovú volebnú komisiu, aby zistené nedostatky odstránila. Pri tejto činnosti môžu byť prítomní členovia a zapisovatelia volebných komisií, členovia ich odborných sumarizačných útvarov, pozorovatelia vyslaní medzinárodnými organizáciami, ako aj iné osoby, s prítomnosťou ktorých vyslovila súhlas miestna volebná komisia.“

11.2.6 Zákon č. 180/2014 Z. z. neprikazuje okrskovej volebnej komisii a ani následne miestnej volebnej komisii kontrolné prepočítanie hlasov ani vykonanie krížovej kontroly. Námietka sťažovateľky o nezákonnosti alebo neústavnosti volieb do orgánov samosprávy obce Zavar z dôvodu nevykonania kontrolného sčítavania hlasovacích lístkov pri sčítavaní hlasov vo voľbách (resp. krížovej kontroly) je aj z toho dôvodu zjavne neopodstatnená.

11.2.7 Nad rámec ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľka namieta porušenie § 37 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb., ktorý v čase konania volieb 10. novembra 2018 nebol účinný ani platný. Akýkoľvek postup volebných komisií by nevedol k porušeniu neúčinného a neplatného § 37 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb., a teda nevedol k nezákonnosti alebo neústavnosti volieb poslancov obecného zastupiteľstva a starostu obce Zavar konaných 10. novembra 2018 z tohto namietaného dôvodu.

III.6 K námietke účasti zapisovateľiek na sčítavaní hlasov vo volebných komisiách

12. Sťažovateľka taktiež namieta, že v priebehu volieb došlo aj k porušeniu § 11a ods. 1 v spojení s § 37 a § 38 zákona č. 346/1990 Zb., keď sčítanie hlasov vo voľbách na starostu obce Zavar, resp. vo voľbách do Obecného zastupiteľstva obce Zavar bolo osobne vykonávané aj zapisovateľkami oboch okrskových volebných komisií.

12.1 Názormi, ktorými ústavný súd posúdenie námietok sťažovateľky v predchádzajúcej časti skončil, v tejto časti začína. Ustanovenia § 11a ods. 1 v spojení s § 37 a § 38 zákona č. 346/1990 Zb. neboli v čase konania volieb 10. novembra 2018 účinné ani platné, a teda účasť a akákoľvek činnosť zapisovateľiek pri sčítavaní hlasov vo volebných komisiách vo voľbách do orgánov samosprávy obce Zavar konaných 10. novembra 2018 by opäť nevedli k porušeniu neúčinného a neplatného § 37 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb., a teda nevedli k nezákonnosti alebo neústavnosti volieb poslancov obecného zastupiteľstva a starostu obce Zavar konaných 10. novembra 2018 z tohto namietaného dôvodu.

12.2 Ďalej ústavný súd zachováva tradíciu rešpektovania svojej konštantnej judikatúry, a preto aj v tejto časti vychádza pri evaluácii námietok sťažovateľky aj z judikovaného penza relevantných postulátov.

12.3 Ústavný súd uznesením sp. zn. PL. ÚS 46/2014 z 18. februára 2015, ktorým meritórne zamietol volebnú sťažnosť, judikoval: „K účasti zapisovateľky na sčítaní hlasov

(na ktorú sťažovateľka v sťažnosti priamo nepoukázala, ale ktorá vyšla najavo až v procese dokazovania) z jednotlivých výpovedí svedkov bolo zistené, že táto sa aktívne zúčastnila na opakovanom (druhom, kontrolnom) sčítaní hlasov, keď po prvom sčítaní hlasov súčet hlasov odovzdaných vo voľbách pre starostu prevyšoval počet odovzdaných obálok. Svoju účasť na opakovanom sčítaní potvrdila aj samotná zapisovateľka volebnej komisie... Uvedený postup volebnej komisie pri sčítaní hlasov možno považovať za porušenie § 36 a § 37 ods. 1 zákona o voľbách, ktoré však samo osebe nemohlo spôsobiť neplatnosť volieb starostu obce... Na prvom sčítaní hlasov, ako sa preukázalo z výpovedí svedkov (okrem predsedu volebnej komisie), sa účasť zapisovateľky vylúčila, jej prítomnosť sa preukázala až na opakovanom, kontrolnom sčítaní, ktorá ako taká podľa názoru ústavného súdu v danom prípade nemohla ovplyvniť výsledky volieb. Uvedená skutočnosť preto sama osebe nie je spôsobilá na to, aby ústavný súd mohol vyhlásiť voľby za neplatné.“

12.4 Pokiaľ sťažovateľka poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 89/2011 zo 16. marca 2011, ktorým ústavný súd vyhlásil za neplatné voľby poslancov do Obecného zastupiteľstva obce Jablonica konané 27. novembra 2010, ústavný súd ozrejmuje, že v tejto veci aktívna účasť zapisovateľky na sčítaní hlasov nebola dôvodom na vyhlásenie volieb za neplatné: „V posudzovanom prípade bolo nespochybniteľným spôsobom preukázané, že sčítania hlasov sa v okrskovej volebnej komisii ako priama aktérka zúčastnila jej zapisovateľka A. D. (bod II.2 odôvodnenia). Tento nedostatok v činnosti okrskovej volebnej komisie hodnotí ústavný súd ako závažné porušenie § 37 a § 38 volebného zákona, ktoré je spôsobilé ovplyvniť dosiahnuté výsledky volieb (potenciálna kauzalita). Je pravdou, že v konkrétnom prípade ústavný súd príčinnú súvislosť medzi týmto porušením a výsledkom volieb pozitívnym spôsobom nezistil.“

12.5 V záujme vyčerpania nastolenej témy z pohľadu judikatúry ústavného súdu je korektné uviesť, že vada spočívajúca v aktívnej účasti zapisovateľky pri sčítaní hlasov vo volebnej komisii sa stala dvakrát súčasťou dôvodov na prijatie nálezu o vyhlásení volieb za neplatné (a to PL. ÚS 1/07 a PL. ÚS 4/2011), avšak v oboch prípadoch táto vada bola súčasťou viacerých a závažnejších volebných vád, ktoré sa v priebehu volieb vyskytli. Ústavný súd teda v dotknutých dvoch veciach vyhlásenia volieb za neplatné posudzoval

intenzitu porušenia volebného zákona alebo ústavy a k existencii takejto intenzity dospel na základe výskytu viacerých závažných volebných väd. Samotná aktívna účasť zapisovateľky pri sčítaní hlasov vo volebnej komisii sama osebe nemohla spôsobiť neplatnosť volieb ani v týchto dvoch prezentovaných veciach.

12.6 Vo veci sťažovateľky ústavný súd nenašiel na základe dosiaľ rozoberaných námietok sťažovateľky a vyslovených záverov ústavného súdu k nim žiadnu volebnú vadu, porušenie volebných právnych noriem alebo porušenie ústavných princípov vzťahujúcich sa na voľby. Z toho dôvodu samotná aktívna účasť zapisovateľiek pri sčítaní hlasov vo volebných okrskových komisiách vo voľbách v obci Zavar konaných 10. novembra 2018 nie je sama osebe spôsobilá založiť čo i len teoretické uvažovanie o neplatnosti volieb.

12.7 Akcentovaná konštatácia platí o to viac z dôvodu, že sťažovateľka namieta iba samotný fakt účasti zapisovateľiek pri sčítaní hlasov vo volebných okrskových komisiách a nenamieta, že by zapisovateľky z titulu účasti pri sčítaní hlasov vo volebných okrskových komisiách napr. zasahovali do obsahu hlasovacích lístkov alebo nezákonne manipulovali s hlasovacími lístkami pri sčítaní hlasov. Teda nenamieta, že existuje príčinná súvislosť medzi aktívnou účasťou zapisovateľiek pri sčítaní hlasov vo volebných okrskových komisiách a určitým nezákonným alebo neústavným následkom spočívajúcim napr. v nezákonnej manipulácii s hlasovacími lístkami pri sčítaní hlasov a pod.

12.8 V závere k tejto časti ústavný súd upriamuje pozornosť na zákon č. 180/2014 Z. z., ktorý nahradil zákon č. 346/1990 Zb., za účinnosti a platnosti ktorého boli vydané všetky rozhodnutia ústavného súdu zaoberajúce sa otázkou aktívnej účasti zapisovateľa na sčítaní hlasov vo volebných komisiách.

12.9 Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. zapisovateľ volebnej komisie zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti súvisiace s prípravou a priebehom rokovania volebnej komisie a plní funkciu jej odborného poradcu. Zúčastňuje sa rokovania volebnej komisie. Pri rokovaní volebnej komisie má poradný hlas.

Podľa § 19 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. zapisovateľ volebnej komisie skladá sľub tohto znenia: „Sľubujem na svoju česť, že budem svedomite a nestrannne vykonávať svoju funkciu a budem sa pritom riadiť Ústavou Slovenskej republiky a zákonmi.“

Podľa § 27 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. vo volebnej miestnosti majú právo byť prítomní, okrem členov okrskovej volebnej komisie, jej zapisovateľa, členov a zapisovateľov volebných komisií vyšších stupňov, členov ich odborných sumarizačných útvarov a voličov, pozorovatelia vyslaní medzinárodnými organizáciami.

Podľa § 27 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. zástupca nezávislého kandidáta má právo byť prítomný v priebehu volieb a sčítavania hlasov vo volebnej miestnosti. Obec je povinná vo volebnej miestnosti vyčleniť pre zástupcov podľa prvej vety a pozorovateľov vyslaných medzinárodnými organizáciami osobitný priestor. Tieto osoby možno z volebnej miestnosti vylúčiť, len ak by bol ohrozený priebeh hlasovania a sčítavania hlasov.

Podľa § 27 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z. z. vo volebnej miestnosti majú právo byť prítomné aj iné osoby, ktoré prejavili záujem o pozorovanie priebehu volieb a sčítavania hlasov. Tieto osoby možno z volebnej miestnosti vylúčiť, len ak by bol ohrozený priebeh hlasovania, sčítavania hlasov alebo z dôvodu nedostatočnej kapacity volebnej miestnosti.

12.10 Zákon č. 180/2014 Z. z. otvoril priebeh volieb (od hlasovania až po sčítanie hlasov) väčšej verejnej kontrole a dbá na čistotu priebehu volieb v zmysle čo najväčšej ochrany výkonu aktívneho volebného práva, teda aby vôľa voliča uplatnená za „plentou“ (t. j. osobitný priestor na úpravu hlasovacích lístkov) nebola negovaná najmä v procese sčítania hlasov. Akcentuje sa tým čistota priebehu volieb z materiálneho (obsahového) hľadiska. Princípy, na ktorých je založený zákon č. 180/2014 Z. z., sľub, ktorý skladá zapisovateľ, ako aj možnosť verejnej kontroly činnosti volebných komisií aj pri sčítaní hlasov pozorovateľmi relativizujú možnosť hodnotiť len samotnú aktívnu účasť zapisovateľa pri sčítaní hlasov vo volebnej komisii vôbec ako volebnú vadu, aj keď zákon č. 180/2014 Z. z. nepočíta s možnosťou, že by sa na sčítaní hlasov aktívne podieľal zapisovateľ volebnej komisie.

12.11 Ústavný súd s ohľadom na uvedené hodnotí námietku sťažovateľky týkajúcu sa aktívnej účasti zapisovateľiek na sčítaní hlasov v okrskových volebných komisiách vo voľbách v obci Zavar konaných 10. novembra 2018 ako zjavne neopodstatnenú.

III.7 Záver

13. Na základe prezentovaných záverov ústavný súd hodnotí, že prijatie sťažnosti na ďalšie konanie by nebolo spôsobilé ani potenciálne privodiť možnosť konštatovania neplatnosti volieb v obci Zavar konaných 10. novembra 2018 z dôvodov uvedených v sťažnosti. Ústavný súd s ohľadom na v tomto rozhodnutí prezentované vyhodnotenie námietok sťažovateľky dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti a túto z toho dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2018